

Nr 430.

Av herr **Larsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 107, med förslag till lag om ägofred m. m.

Det genom Kungl. Maj:ts proposition nr 107 för riksdagen framlagda förslaget till lag om ägofred innehåller i 4 § första stycket följande stadganden: »I stängsel tage den sida, som genom betning föranleder stängsel-skyldigheten, del med fyra femtedelar och grannen endast med en femtedel. Föranledes skyldigheten av betning å ömse sidor, tage vardera lika lott.»

Det torde kunna starkt ifrågasättas, om icke den fördelningsgrund, som sålunda föreslås för det fall, att betning förekommer endast å ena sidan av en ägo gräns, i många fall kan komma att alltför hårt drabba den, som genom betning föranleder stängsel-skyldigheten. Genom ett åläggande att utgöra skyldigheten till så stor del, som här föreslås, kan kostnaden härför bliva så stor, att vederbörande måste avstå från att nyttiggöra betet, så att detta i stället kommer att förfaras till ingen nytta.

Det synes därför att den fördelningsgrund, som förordats av vederbörande sakkunniga, vore att föredraga, nämligen att den sida, som genom betning föranleder stängsel-skyldigheten, skall taga del i stängslet med två tredjedelar och grannen med en tredjedel.

I 12 § av det föreliggande lagförslaget har vidare upptagits en bestämmelse, varigenom Kungl. Maj:t, liksom redan nu är fallet, medgives befogenhet att, där för skogsåterväxtens skyddande inom visst län eller viss del av län sådant provas erforderligt, efter hörande av vederbörande lands-ting och hushållningssällskap, helt eller i viss mån förbjuda rätten till bete å i 11 § angiven ohägnad mark.

Den Kungl. Maj:t sålunda meddelade befogenheten att utfärda betesförbud, vilken befogenhet infördes genom lag den 15 juni 1923, om ändrad lydelse av § 5 i 1857 års stängselförordning, har kommit till tillämpning beträffande Älvsborgs län, där på dylikt sätt utfärdat förbud mot användande av gemensamhetsbete för större hemdjur under årets sex första månader varit gällande sedan år 1926. Detta betesförbud vållar i vissa delar av länet olägenheter och stora bekymmer hos dem, som hava behov av att utnyttja skogsbetet. Dessa äro i regel sådana mindre hemmansägare, torpare och lägenhetsägare, vilkas fastigheter äro belägna i skogstrakter och mera avlägset från allmänna vägar. Denna kategori av befolkningen, vilken så gott som undantagslöst lever i små förhållanden och har ganska ringa ekonomisk bärkraft, har drabbats mycket hårt av utestängningen från ett bete, som den förut sedan urminnes tider fått utnyttja. Man kan exempelvis lätt

förstå, vad det måste betyda för en lägenhetsägare, som tidigare genom utnyttjande av skogsbetet kunnat — låt vara med endast sparsam utfodring — för sitt och sin familjs uppehälle hålla tvenne kor, men som genom betesförbudet nödgats inskränka sig till att hålla endast en ko. Och även för den, som tidigare kunnat hålla ett något större antal kor, har betesförbudet framtvingat en minskning av antalet djur, som i försörjningshänseende verkat i hög grad menligt. Framställningar hava därför blivit gjorda om ett upphävande av betesförbudet för vissa delar av såväl södra som norra länsdelen, och starka minoriteter inom både hushållningssällskapen och landstinget hava likaledes förordat ett dylikt upphävande. Majoritet har emellertid hittills icke kunnat vinnas för yrkanden i sådan riktning, och betesförbudet kvarstår alltjämt.

Vad här framhållits torde giva vid handen, att större hänsyn än hittills bör tagas till den omständigheten, att förhållandena kunna vara högst olika inom olika delar av ett och samma län. Viss del av länet kan ju vara ren jordbruksbygd och en annan del uteslutande skogsbygd med ty åtföljande olikheter med avseende på behovet av skogsbete. Dylika synpunkter torde även hava tillmätts en viss betydelse vid utformandet av gällande bestämmelser i ämnet, vilka ju innehålla formuleringen »län eller viss del av län». På grund av de erfarenheter, som gjorts beträffande Älvsborgs län angående möjligheten att få dessa synpunkter tillgodosedda, synes det emellertid av behovet påkallat, att önskvärdheten av att jämväl de mera lokalt betonade intressena ägnas vederbörligt beaktande vid prövningen av hithörande frågor, kommer till ett mera direkt uttryck i lagtexten. Detta synes lämpligen kunna vinnas genom införandet av en bestämmelse, att tillfälle skall beredas även de av frågan berörda markägarna att framlägga sin uppfattning om ett ifrågasatt betesförbud. Enklarest torde detta kunna ordnas så, att markägarna inom varje kommun få sammanträda inför kommunalstämmans ordförande, som därefter till landstinget eller hushållningssällskapet insänder protokoll över vad vid sammanträdet förekommit. Rörande sättet för markägarnas hörande torde väl dock särskilda föreskrifter icke behöva införas i lagen.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen för sin del måtte besluta, att 4 och 12 §§ i det genom Kungl. Maj:ts proposition nr 107 framlagda förslaget till lag om ägofred skola erhålla följande lydelse:

4 §.

I stängsel tage den sida, som genom betning föranleder stängselskyldigheten, del med två tredjedelar och grannen endast med en tredjedel. Föranledes skyldigheten av betning å ömse sidor, tage vardera lika lott.

Vardera sidan — — — eller ledet.

12 §.

Prövas för — — — efter hörande av vederbörande landsting och hushållningssällskap samt av åtgärden berörda markägare därom meddela föreskrift.

Stockholm den 25 februari 1933.

David Larsson.

Birger Petersson.

Edvin Leffler.

Linus Andersson.
